

MARTTA VALKEEJÄRVI

Five sewing needles are arranged vertically in the center of the image. From left to right, they are: a light-colored wooden needle, a light-colored bone needle, a light-colored wooden needle, a dark brown wooden needle, and a light-colored bone needle. Each needle has a small hole near the handle. The title 'KINNASNEULA-KIRJA' is overlaid in white, bold, sans-serif capital letters across the middle of the needles.

KINNASNEULA- KIRJA

TAMMI

MARTTA VALKEEJÄRVI

KINNASNEULA- KIRJA

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

© Martta Valkeejärvi ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2016

Valokuvat: Juuso Valkeejärvi
Graafinen suunnittelu ja taitto:
Agency Leroy / Päivi Häikiö ja Ylva Lucander
Toimitus: Jenni Salminen

ISBN 978-951-31-8327-1
Painettu EU:ssa.

Aluksi

Lukijalle	7
Kinnasneulatekniikka	8
Historiaa	9

ALOITTAMINEN	10
Välineet ja langat	12
Työote	14
Pisto ja silmukka	15
Haahlaus	16

ERILAISET ALOITUSTAVAT	18
Pyöreä aloitus	20
Langankiertoaloitus	22
Hiirenkorva-aloitus	24

TOISELLE KERROKSELLE KÄÄNTYMINEN	26
Pyöreästä aloituksesta	28
Silmukkaketjusta, kun neulotaan silmukkaketjun ympäri	31

Neulominen edestakaisin	36
Langan jatkaminen	36

ERILAISIA NEULOSPINTOJA	38
Erilaiset pistot	39
Erilaiset tavat liittyä edelliseen kerrokseen	44

TUOTTEEN MUOTOILU	48
Kaavan piirtäminen	50
Neulominen samaan vaiheeseen	50
Koon muuttaminen	51
Kaventaminen	52
Leventäminen	54
Aukon jättäminen	54
Purkaminen	55
Lopettaminen ja viimeistely	56

Työohjeet

PÄÄHINEET	60
Miehen pipo	62
Pikkutytön raitapipo	64
Ruusukepipo	68
Taaperon raitapipo	72
Korvaläppäpipo	76

KÄSINEET	80
Pyöreäkärkiset kintaat	82
Naisen nappikynsikkäät	88
Miehen lehtilapaset	92
Vastasyntyneen tumput	96
Valkoiset kintaat	100
Jämälankarannekkeet	104

SUKAT JA TOSSUT	108
Lapsen koppakuoriaissukat	110
Aurinkosukat	116
Miehen spiraalisukat	122
Tossut	126

HUIVIT JA KORISTEET	130
Pystyraitainen tuubihuivi	132
Nappikauluri	138
Hapsureunainen huivi	142
Irtoruusukkeet	148

LÄHTEET JA LISÄTIETOA	152
------------------------------	------------

Isomummon neulakinnas ja neula.

LUKIJALLE

Törmäsin kinnasneulatekniikkaan ensimmäisen kerran käsityönopeettajaopintojeni aikana ja samoihin aikoihin kuulin myös, että isomummoni on aikoinaan osannut neuloa yhdellä neulalla. Mummolasta löytyi isomummon neuloma neulakinnas 1970-luvulta ja hänen käyttämänsä metallinen neula.

Kinnasneulatekniikassa minua alkoi kiinnostaa sen menetelmä: neulospintaa syntyy pujottelamalla lankaa spiraalimaisiksi pistoiksi vain yhden suuren neulan avulla. Tekniikan opettelu osoittautui kuitenkin haasteeksi, sillä selkeää ja toimivaa oppimateriaalia ei ollut saatavilla. Onneksi löysin kinnasneulatekniikkaa osaavia ihmisiä, joilta sain opetusta kädestä pitäen.

Lopulta kinnasneulatekniikka vei mukanaan niin, että päädyin opintojeni lopuksi tekemään pro gradu -tutkielmani kinnasneulatekniikan oppimateriaalin kehittämistä. Loin verkko-oppimateriaalin, jossa oli kuvien ja tekstin lisäksi videoita. Oppimateriaalin luomiseen sain apua kolmelta kinnasneulatekniikan asiantuntijalta: Marjut Nordbergiltä, Laura Hämärliltä ja Krista Vajannolta. Heiltä opin paljon tästä tekniikasta.

Kinnasneulatekniikan oppiminen pelkkien kuvien ja tekstin avulla on todella haastavaa, joten tämän kirjan tekemisen yhteydessä olemme kuvanneet 10 videota, jotka toivottavasti auttavat sinua tekniikan oppimisessa. Video-ohjeet on

merkitty kirjaan symbolilla ja niitä pääsee katsomaan osoitteessa www.kirja.fi/kinnasneulakirja.

Osoitteen yhteydessä oleva QR-koodi vie myös tälle sivulle.

Nykyään minua kiehtoo kinnasneulatekniikassa sen muunneltavuus, erilaiset sovellukset moderneihin käsitöihin ja neulalla neuloen syntyvät neulospinnat. Neulospintojen kauneus ja monipuolisuus on yksi kinnasneulatekniikan eduista. Väline – sileä ja kaunis kinnasneula – itsessään on kiehtova ja kädessä miellyttävä.

Haluan rohkaista käsityöharrastajia tämän tekniikan harjoitteluun ja käyttämiseen. Kinnasneulatekniikassa ajatus siitä, kuinka joku vaihe tehdään ”oikein”, kannattaa heittää romukoppaan. Kokeileminen, soveltaminen ja omien työskentelytapojen luominen on sallittua!

Kirjan valokuvauksesta vastasi mieheni Juuso. Haluamme yhdessä Juuson kanssa kiittää WSOY:n kirjallisuussäätiötä kirjan tekoa varten saamastamme apurahasta. Kiitos myös Garnstudiolle ja DROPS designille lankojen antamisesta kirjaa varten. Suuri kiitos myös muille meitä kirjaprojektissa auttaneille!

Aloittaminen

Kinnasneulatekniikkaa tehdään yhdellä suurella neulalla ja villa-langalla. Käytössä on kerrallaan pätkä lankaa eikä lanka ei kulje työhön kerältä, sillä lanka vedetään pistoa tehdessä aina kokonaan työn läpi.

Tässä kirjassa neuvotaan työote, jossa peukaloa käytetään pistojen kiristämisessä. Kinnasneulatyön voi aloittaa useammalla eri tavalla, joista esitellään kolme: pyöreä aloitus, langankiertoaloitus ja hiirenkorva-aloitus. Aloitustapojen jälkeen on ohjeet toiselle kerrokselle kääntymiseen ja langan jatkamiseen. Koska kinnasneulatekniikassa lankaa joutuu jatkamaan usein, mukana on ohjeet myös haahlaamiseen eli langan virkkaamiseen suurille ketjusilmukoille. Näin lankaa voi kuljettaa mukana pidemmän pätkän, eikä liitoskohtia joudu tekemään niin usein.

Ennen harjoittelun aloittamista kannattaa tutustua myös lukuun Erilaisia neulospintoja. Siellä kuvaillaan tarkemmin erilaisia pistoja ja tapoja liittyä edelliseen kerrokseen. Niiden ymmärtäminen on olennaista jo työtä aloittaessa.

VÄLINEET JA LANGAT

NEULAT

Kinnasneula on suursilmäinen, keskimäärin 10 cm pitkä neula, joka voi olla puinen, luinen, sarvinen tai metallinen. Neulan materiaali on makuasia. Olennaista on sen sileys, jotta neula liukuu helposti langan seassa. Joissain neuloissa on kaksi tai jopa kolme silmää, jolloin pitkää lankaa voi säilöä neulan silmiin enemmän kuin yksisilmäisessä neulassa.

Hyvä kinnasneula ei saa olla liian leveä, jotta sen pujottaminen silmukoiden läpi on sujuvaa. Kuvassa vasemmanpuoleisena oleva kinnasneula on turhan leveä silmäpäästä. Tosin yksinkertaisemmissa pistotyypeissä se ei todennäköisesti haittaa.

Tylpällä neulalla on helpoin neuloa suurinta osaa pistotyypeistä. Terävä neula voi vahingossa poimia säikeitä vääristä silmukoista, jolloin neulos-pinnasta ei tule siistiä ja tasaista. Toisaalta on olemassa myös pistotyyppisiä, joissa poimitaan neulalle peukalon takaa esimerkiksi 1,5 silmukkaa. Tällöin terävällä neulalla on helppo halkaista lanka kahteen osaan.

Kinnasneuloja myyvät jotkut käsityötarvikeliik-
keet ja verkkokaupat. Usein käsityömarkkinoilla
ja -messuilla on kinnasneuloja myynnissä.

LANGAT

Kinnasneulatekniikkaan on perinteisesti käytetty villalankaa. Villalla on paljon hyviä ominaisuuksia: se eristää hyvin lämpöä, tuntuu kosteanakin kuivalta, on pehmeä ja huopuu käsittelemättö-

mänä hyvin. Huopuvuudesta on hyötyä mones-
takin syystä, mutta erityisesti langan jatkamisen
takia, kun lankaa otetaan käyttöön pätkittäin.
Kun edellinen lanka loppuu, uusi lanka liitetään
työstä tulevaan lankaan huovuttamalla langan-
päitä yhteen käsien välissä. Liitoskohdasta tulee
siistimpi ja kestävämpi, jos lanka huopuu hyvin.
Lisäksi valmiit neulalla neulotut tuotteet usein
vanutetaan tai huovutetaan, jotta niiden pinnasta
tulisi vielä pehmeämpi ja tiiviimpi.

Erirotuisten lampaiden villa on ominaisuuksiltaan
erilaista, kuten myös niiden villasta valmistetut
langat. Esimerkiksi merinolampaat tuottavat peh-
meämpää, tiiviimpää ja ohutkuituisempaa villaa
kuin suomenlampaat, joiden villaa Suomessa
on perinteisesti käytetty. Merinovillakin huopuu
hyvin ja sopii kinnasneulatekniikkaan.

Myös alpakkaa voidaan käyttää kinnasneula-
tekniikassa. Alpakka on laamaeläin, mutta sen
karvasta puhutaan villana, vaikka villa-sana
viittaakin virallisesti vain lampaan villaan. Alpak-
villa on pehmeää, eikä siinä ole lampaanvillalle
ominaista lanoliinirasvaa, joka voi aiheuttaa
joillekin ihmisille allergiaoireita. Käsittelemätön
alpakanvilla huopuu myös, joten sekin sopii
hyvin kinnasneulatekniikkaan.

LANGAN KIERTEISYYS JA SÄIKEET

Vanhoissa kinnasneulatekniikan ohjeissa maini-
taan, että langan on hyvä olla Z-kierteiseksi ker-
rattua, jotta säikeet eivät avaudu neulottaessa.
Käytännössä kierteisyydellä ei ole juurikaan
vaikutusta neuloksen ulkonäköön, joten suurin

osa tässä kirjassa käytetyistä langoista on S-kierteisiä, sillä lähes kaikki kaupoista löytyvät villalangat ovat nykyisin S-kierteisiä.

Langan säikeiden määrälläkään ei ole juuri merkitystä, ja tekniikassa voidaan käyttää sekä yksisäikeisiä, hahtuvalangan tyyppisiä villalankoja että useampisäikeisiä villalankoja. Yksisäikeisen langan etu on se, että pistotyyppi erottuu neuloksesta hyvin, eivätkä langan säikeet sotke vaikutelmaa.

SUPERWASH-KÄSITTELY LANGASSA

Superwash-merkintä langan vyötteessä tarkoittaa, että se on tehtaalla käsitelty huopumattomaksi eikä siitä valmistettu tuote kutistu pesussa. Superwash-käsiteltyjä lankoja voi kuitenkin käyttää kinnasneulatekniikassakin, kun huomioi huopumattomuuden esimerkiksi lankaa jatkaessa. Tällöin langanpäät kannattaa letittää tiukasti yhteen, kuten sivulla 36 on neuvottu. Toinen vaihtoehto on jättää langanpäät roikkumaan neuloksen nurjalle puolelle ja päätellä ne neuloksen sisälle tai nurjalle puolelle, kun tuote on valmis.

VILLASEKOITELANGAT JA KEINOKUITUISET LANGAT

Joissain langoissa on villan lisäksi keinokuitua, kuten akryyliä tai polyamidia. Akryyli tekee langasta pehmeää, kevyttä ja kutittamatonta. Polyamidi lisää langan kestävyyttä ja on eduksi esimerkiksi sukissa, jotka hankautuvat käytössä paljon. Keinokuituisissa langoissa ei ole ollenkaan luonnonkuituja, kuten villaa, vaan ne on kokonaan valmistettu teollisesti.

Sekoitelankoja ja keinokuituisia lankoja voi käyttää kinnasneulatekniikassa, mutta lankaa jatkaessa täytyy ottaa huomioon se, ettei lanka huovu samoin kuin täysvillainen käsittelemätön lanka. Siksi niiden jatkamiseen pitää käyttää muita tekniikoita kuin huovuttamista.

Lempineulani on kapea, luinen ja tylppäkärkinen.

TYÖOTE

Kinnasneulatekniikassa voi käyttää monia erilaisia työotteita. Tässä kirjassa opetetaan työote ja -tapa, jossa uudet silmukat kiristetään aina peukalolle ja ensimmäistä silmukkaryhmää pidetään koko ajan peukalolla. Tämän työtavan etuna on sujuvuus ja käsialan tasaisuus, kun pistojen kireyttä hallitaan peukalolla.

Kinnasneulatekniikkaa on kuitenkin mahdollista tehdä myös vapaassa työotteessa niin, että silmukkaketju on kämmenen tai sormien päällä ja neulalla pujotellaan lankaryhmien ali ja yli pistotyypin mukaisesti. Jotkut neulojat käyttävät peukaloa viimeisen silmukan sisällä vain kiristysvaiheessa. Ei siis ole yhtä oikeaa tapaa neuloa neulalla.

TYÖÖTTEESSÄ, JOSSA ENSIMMÄINEN SILMUKKARYHMÄ PIDETÄÄN PEUKALOLLA

- neulalle menevä lanka roikkuu peukalon yli
- lankojen risteämiskohtaa hallitaan peukalon ja etusormen välissä
- neulaa pidetään sormien välissä oikeassa kädessä
- neulottaessa vasemman käden rannetta käännetään niin, että nähdään poimia silmukat peukalon takaa
- lankaa kiristettäessä neulalle menevää lankaa vedetään itseä kohti
- samalla kun uutta pistoa kiristetään, vanhin eli ylin peukalolla oleva silmukka tiputetaan peukalon taakse.

PISTO JA SILMUKKA

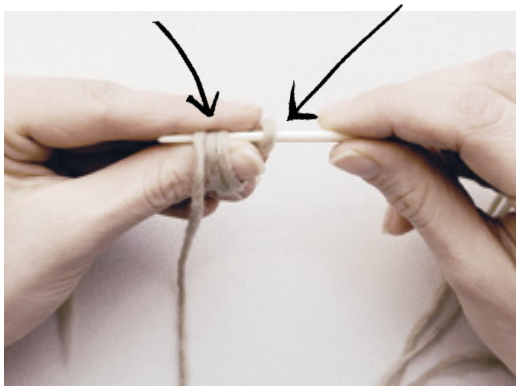
PISTO

Pisto on se, mitä syntyy yhdellä neulanvedolla – poikkeuksena Omanin pisto, joka vaatii kaksi erillistä neulanvetoa. Pistot syntyvät siitä, että peukalolla ja peukalon takana on eri määrä silmukoita ja niitä voi poimia neulalle erilaisissa järjestyksissä ja eri suunnista. Erilaisista pistoista syntyvät neulospinnat ovat erinäköisiä ja esimerkiksi joustavat eri tavalla. Pistotyyppejä on olemassa kymmeniä ellei satoja. Niitä voi myös kehittää itse. Eri pistojen tekoa on käsitelty sivuilla 38–43.

SILMUKKA

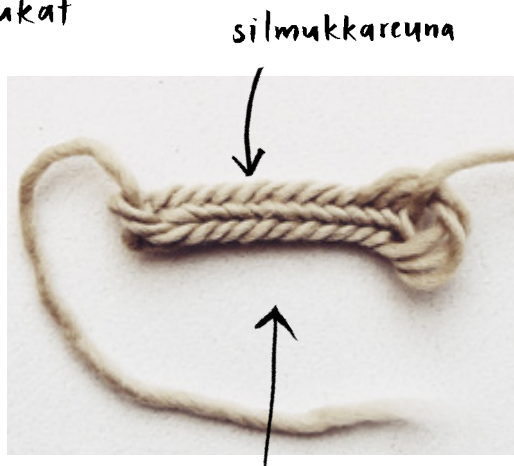
Silmukka on piston osa. Esimerkiksi pistotyypissä 2+1 on kaksi silmukkaa peukalolla ja yksi peukalon takana. Silmukkareuna on edellisen kerroksen piston ylin osa, johon seuraavan kerroksen pisto kiinnitetään.

Peukalolla
olevat silmukat

2+1-pisto

Peukalon takana
olevat silmukat

silmukkaketju

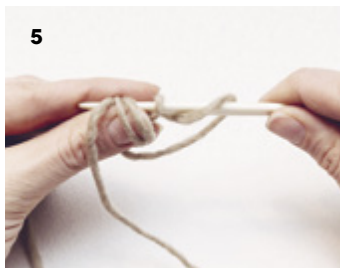
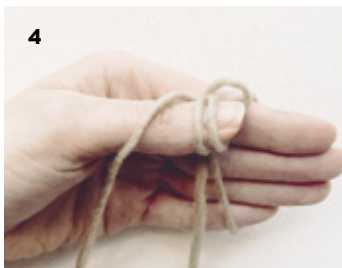
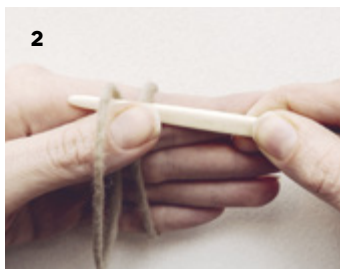
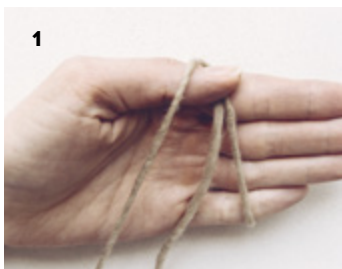
PYÖREÄ ALOITUS

Pyöreä aloitus sopii hyvin esimerkiksi pipon aloittamiseen. Sitä voi käyttää myös silloin, kun ryhdytään neulomaan kintaita kärjestä tai sukkia varpaankärjestä aloittaen. Ensimmäisen kerroksen pistot neulotaan kiristettävän aloituslenkin ympärille.

Tässä ohjeessa käytetään 2+1-pistoa, mutta pyöreän aloituksen voi tehdä millä tahansa muullakin pistotyypillä. Pistotyyppi vaikuttaa siihen, kuinka monta silmukkaa luodaan peukalolle ennen kuin aloituslenkki päästetään sormien ympäriltä (vaiheessa 5) ja ryhdytään neulomaan varsinaista ensimmäistä kerrosta.

- 1 Pujota lanka neulansilmään. Ota se pää langasta, joka ei ole neulansilmässä, vasemman kämmenen päälle ja kierrä lanka yläkautta kämmenen ympäri ja peukalon alle. Anna neulalta tulevan langan roikkua peukalon yli. Sormien ympärillä on nyt aloituslenkki, jonka ympärille 1. kerroksen pistot neulotaan.
- 2 Pidä lankojen risteyskohta tiukasti peukalon ja etusormen välissä. Työnnä neula aloituslenkin ja peukalon yli roikkuvan langan ali ja kiristä ensimmäinen silmukka peukalolle.
- 3 Työnnä neula aloituslenkin ja peukalolla olevan silmukan läpi ja peukalon yli roikkuvan langan ali. Kiristä toinen silmukka peukalolle, ensimmäisen silmukan alapuolelle eli vasemmalle puolelle.

- 4 Jatka samalla tavalla ja luo niin monta silmukkaa kuin valitsemaasi pistotyyppiin tarvitaan. 2+1-pistoa varten luodaan vielä 1 silmukka peukalolle: työnnä neula aloituslenkin ja kahden peukalolla olevan silmukan läpi ja peukalolla olevan langan ali ja kiristä kolmas silmukka alimmaiseksi peukalolle. Tiputa ylimmäinen silmukka peukalon taakse.
- 5 Päästä aloituslenkki sormien ympäriltä. Ryhdy neulomaan aloituslenkkiin 1. kerroksen pistoja: Työnnä neula aloituslenkistä edestä taaksepäin, peukalon takana olevan silmukan läpi ja peukalolla olevien silmukoiden alta. Samalla, kun työnnät neulaa, tiputa peukalolla ylimmäisenä ollut vanhin silmukka peukalon taakse ja kiristä uusi silmukka peukalolle alimmaiseksi.
- 6 Tee näin aloituslenkkiin 12–15 pistoa langan paksuudesta riippuen. Kiristä aloituslenkki vetämällä langanpäästä.

Valmis
pyöreä aloitus

Katso video täältä
www.kirja.fi/kinnasneulakirja

Työ

hijet

Päähineet

MIEHEN PIPO

LANKA

Drops Eskimo,
50 g = n. 50 m,
väri 46

MENEKKI

80 g

KOKO

Pipon ympärys 58 cm

PISTO

1+1, kiinnitys kahteen edellisen
kerroksen silmukkareunaan

Tämä pipo on tehty helpoimmalla pistolla,
ja malli on hyvin yksinkertainen. Pipo sopii hyvin vaikkapa
ensimmäiseksi kinnasneulatyöksi aloittelijalle.

Pipo aloitetaan päälaelta pyöreällä aloituksella.

1. KERROS Tee pyöreään aloitukseen 12 pistoa.

2. KERROS Neulo jokaiseen edellisen kerroksen silmukkareunaan 2 pistoa.

3. KERROS Tee lisäys joka toiseen edellisen kerroksen silmukkareunaan.

4. KERROS Tee lisäys joka neljanteen edellisen kerroksen silmukkareunaan. Pipoon ympärys on nyt noin 30 cm.

5. KERROS Ei lisäyksiä, neulo normaalisti.

6. KERROS Tee lisäys joka kuudenteen edellisen kerroksen silmukkareunaan.

7. KERROS Tee lisäys joka kahdeksanteen edellisen kerroksen silmukkareunaan.

8. KERROS Tee lisäys joka kymmenenteen edellisen kerroksen silmukkareunaan. Pipoon ympärys on nyt noin 48 cm.

9. KERROS Ei lisäyksiä.

10. KERROS Tee lisäys joka kahdenteentoista edellisen kerroksen silmukkareunaan.

11. KERROS Tee lisäys joka neljanteentoista edellisen kerroksen silmukkareunaan. Pipoon ympärys on nyt noin 58 cm.

12.-18. KERROS Ei lisäyksiä.

19. KERROS Vähennä kerroksen aikana 4 pistoa ottamalla neulalle 2 uutta ja 1 kertaalleen käytetty edellisen kerroksen silmukkareuna. Kerroksen lopussa tee lopetus eli pienennä viimeiset 5 pistoa ja kiristä viimeiset pistot aivan pieniksi.

VIIMEISTELY

Päättele langanpäät neuloksen sisään ja höyrytä pipo silitysraudalla kostean liinan läpi.

OPI NEULOMAAN NEULALLA

Kinnasneulakirja opettaa kaiken olennaisen kinnasneulatekniikasta ja näyttää, että neulalla ja langalla voi neuloa paljon muutakin kuin perinteisiä kintaita. Havainnollisten kuvien ja ohjeiden lisäksi kirjasta löytyy linkit videoihin, joissa opetetaan kinnasneulatyön aloittaminen ja erilaisten pistojen tekoa. Kirjan raikailla ohjeilla valmistuvat niin päähineet, lapaset, sukat kuin huivitkin.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789513 183271

65.4

ISBN 978-951-31-8327-1

